

Izhaja ob 4 zjutraj.

Štane mesečno 10— Din

za inozemstvo 20— „

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Miklusičeva cesta št. 16/1

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravištvor

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnice:

Maribor, Barbarska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandr. cesta.

Račun pri poštn. čekov.
zavoda št. 11.842.

Ljubljana, 16. februarja.

Uradniško vprašanje v Jugoslaviji je eminentna, arična in narodna zadeva. Na tem vprašanju ne visi le življenje n. blagostanje stotisočev državljanov, ampak tudi usoda in zadovoljstvo malone vseh drugih državljanov.

Ze usoda nameščenecv samih kot ta. Zelo globoko v narod in državo. Na katero je obsojen danes nameščenec, razjeda baš tisti stan, ki posebno na nas tvori jedro zlasti kulturnega napredka. Po svoji inteligenci, po svoji nescičnosti ni noben drug stan posvečal narodu toliko duševnih sil kot baš uradniški v naširšem pomenu te besede. Ni treba, da se ozremo le na politično prosvetno delo učitelja in profesorja, pogledati treba v naše nacionalne, kulturne in strokovne organizacije, kjer sodelujejo nameščenici vseh kategorij z veliki marljivostjo in požrtvovalnostjo. Iz rodbin državljanov nameščenec se rekrutira že druga generacija našega razumnstva in ni vseeno, ako je deci državljanov službenecv omogočeno dosežati izobrazbo v polni meri, ali ne. Kaj končno znači materijelno dobro situirano državno nameščenstvo kot največji konsument kulturnih dobrin, v samo tisti, ki je imel zadnja leta priliko opazovati nazadovanje na našem književnem trgu in ki motri obisk koncertov, gledališč, umetniških razstav in drugih kulturnih prireditvev.

Usoda državljanov nameščenecv deli avtomatično tudi zasebno nameščenstvo, zlasti uslužbenstvo javnih korporacij. Vsako povišanje prejemkov, ki jih doba državni nameščenici, pri vseh tudi vsem številnim nameščenecv pri občinah, pri zasebnih železnicih in pri tujih nameščenecv v privatnih podjetjih. V Sloveniji je pokret državljanov nameščenecv zlasti važen za uslužbenstvo južne železnice, ki reprezentirajo po svojem številu izredno velik odstotek našega uradniškega življenja. V ožjem predstojenega poddržavljenja južne železnice ima železničarsko vprašanje za našo ožjo domovino še posebno važnost.

S tem pa vpliv materijelnega položaja državljanov nameščenecv na ostali del naroda še nikakor ni izrpan. Vprašajte priobitno sloje, obrtnike vseh kategorij, trgovce in lišne posestnike in slišali boste, kako neprijetno udarja uradniška beda tudi na njihove žepa. To že v normalnih razmerah. Ako pa se uradniški bodi pridruži še obup, apatija do dela in korupcija, kakršna se je v nekaterih delih naše države na žalost razpasla, potem pa stoji z uradniškim vprašanjem istočasno na koki tudi vitalni interesi zlasti priobitnikov.

Kako pa naj funkcionira vzorno javna uprava, ako državni nameščenecv s skrbjo za vsakdanji kruh leže spat in s strahom vstane in ne vé, kako bi drugi dca prebrnili sebe, keno in deco. Pojdite po uradniških familijah, da vidite, kako grozna je že beda v teh hišah. V Ljubljani poznamo uradniško rodbino, katere otroci so doma oblečeni v — vreče! In v takih brezumnih razmerah naj funkcionira brezhibno uprava, naj se razvija vzorno promet, naj poslujejo državne pisarne izključno le tako, kakor zahtevajo interesi naroda in države.

Vse to dviga vprašanje državljanov nameščenecv daleč nad njega socialno-politično važnost v vrsto prvotnih državljanov problemov. S tega stališča je to vprašanje obravnavala demokratska stranka in zato je ona tako vztrajno insistirala na tem, da se jim preje reši službena pragmatika, na katere podlaga je da zadovoljivo uraditi tudi gmotna stran uradniškega problema.

Konstatiramo le dejstvo, ako poudarimo, da so baš slovenski člani demokratske stranke, ki so v parlamentu izrazili svoje nezadovoljstvo z uradniškim problemom preko brda.

Zato je JDS od začetka se postavila na stališče, da naj bo ljubljanski poslanec predvsem uradniški poslanec. V razgovorih za skupni nastop z NNS je JDS naravnost predlagala, da naj obojestranski uradniški zaupniki izberejo

Laški senat o jadranskem sporazumu

SANTAMARGHERITSKE KONVENCIJE ODOBRENE. — ZANIMIVE IZJAVE. — SESTANEK PAŠIČA Z MUSSOLINIJEM.

Rim, 16. februarja. Na današnji seji senata je sen. Scialoja poročal o santamargheritski konvenciji ter v imenu zunanepolitične komisije predlagal odobritev.

Proti vsakemu pričakovanju se je Mussolini odrekel besedi. Debata je bila deloma zelo živahna. Ko sta govorila o pogodbi senatori Tomasini in Civalci, ki sta objubilja Dalmaciji, da se nanjo ne bo pozabilo, je povzel besedo senator Rava, ki je izjavil, da je vzel na znanje izjavo Mussolinija, da ta pogodba ni končnoveljna. Mussolini je takoj korigiral to izjavo z medklicem: »Izjavil sem, da nobena pogodba ne pomeni nič definitivnega«. Rava je poudarjal na koncu svojega govora, da bo glasoval za ratifikacijo.

General Giordano je izjavil, da se je že rapalska pogodba ratificirala zaradi tega, ker je bilo to neizogibno. Santamargheritski dogovori pušajo zapadno mejo Italije brez varstva; toda Italija gleda v bodočnost, ki bo prinesla rešitev tega vprašanja. Bivši vojni minister, ki je glasoval že proti rapalski pogodbi je izjavil, da bo glasoval tudi proti santamargheritskim konvencijam, ker je po njegovem mnenju izumetničena. On hče Dalmatincev pokazati, da Italija ni izgubila vere v bodočnost. Senator Pule je izjavil, da se bo vzdrževal glaso-

vanja ter je poudarjal, da so Italijo s tem dogovorom že tretjič ustavili ob jadranski barjeri. Ta nova epizoda bo Italijo za eno stoletje zopet odvrgla od poti, ki ji je jo določila usoda. (Živahni medklici: Ne, ne!). Senator je nadaljeval, da brez smrti ni vstajenja. Zeli, da bo Mussolini prisostvoval temu vstajenju. Senator De Cupi je izjavil, da je pogodba škodljiva interesom Italije. Senatorji so trikrat zaklicali Dalmatincev: Počakajte! Scialoja je poudarjal, da se mora dogovor ratificirati ter je boljše, da se ne govori preveč slabega o njej.

Nato je senat z večino glasov sprejel poročbo.

Trst, 16. februarja. L. »Popolo d'Italia« piše iz Rima: Jugoslovanski politični krogi izražajo dvome, ali bo Mussolini izvedel jadransko konvencijo, nredn se balkanska situacija izjasni. Znano je namreč, da Jugoslavija danes z največjo pozornostjo motri dogodke v Macedoniji in Traciji in da ni ravno dušna Bolgariji in Madžarski in da bi lahko trpeli italijanski interesi, če bi došlo do eventualnih konfliktov na Balkanu. Italijanski politični krogi spravljajo z vsem tem v zvezo Pašičevo željo, da bi obiskal Mussolinija in pripisujejo temu napovednemu obisku veliko politično važnost. Sestaneč, pravijo, se bo bržkone vršil v Benetkah ali v Trstu.

Pogajanja v Londonu

ANGLEŠKO-FRANCOSKE TEŽAVE. — »FRANCIJA NE POPUSTI NI TI ZA LAS.« — INCIDENTI V PORUHRJU. — ŠTRAJK V SEVERNI FRANCJI.

London, 16. februarja. J. Francoski minister Le Trocque je danes konferiral z Bonar Lawom, lordom Derbyjem in Curzonom. Popoldne se je sestel min. svet. Avtentičnih vesti o pogajanjih ni, vendar se trdi, da so se pojavile velike težkoče. Danes pride iz Pariza general Weygand. Odpoklic angleških čet iz Poruhrja smatrajo mnogi za razkol antante, vladno časopisje pa to odločno zanika. Tudi pariški časopisi pišejo, da odhod Angležev iz Poruhrja nikakor ne sme razdreti zavezništva med obema državama.

London, 16. februarja. L. Kakor piše današnji pariški »Matin«, očklanja francoska vlada že v naprej vsako posredovanje v francoskonemškem sporu, ker noče popustiti niti za las. Zelo neprijetno je dirnilo tukajšnje politične kroge vest, Matina, da bi bila tudi vsaka intervencija ali poizkus posredovanja Anglije povsem brezuspešen.

Pariz, 16. februarja. L. »Agence Havas« energično demitira vesti »Frankfurter Zeitung«, ki je naznanila francosko blokado Hamburga, Bremena, Stettina in Kiela ter vesti o bližnji vojni

napovedi Francije Nemčiji.

Essen, 16. februarja. L. Položaj v Poruhrju je v bistvu neizpremenjen. Včeraj in danes je bilo po raznih mestih zaznamovati več incidentov, ki pa ni so imeli občutnih posledic. Odpor nemških uradnikov na levem bregu Rena se nadaljuje, dočim so na desnem bregu uradniki vsaj ponekod že pristali na skupno delo s francoskimi uradniki. Nemški propagandni urad nabiha po mestih ponoči letake, v katerih pozivlja francoske vojske k nepokorščini. Nemška vlada je pozvala lastnike premogovnikov v Poruhrju, naj plačujejo brezposelnim rudarjem vsaj polovične mezde, kar pa so industrialei odklonili kot nemogoče.

Železniški, poštni in brzojavni promet je pod energično roko francoskih oblasti

Pariz, 16. februarja. S. Listi poročajo, da bo jutri izbruhnila generalna stavka komunističnih rudarjev Severne Francije. Oni del rudarjev, ki je ostal zvest socialističnim sindikatom je sklenil, da se ne udeležiti stavke.

Pariz, 16. februarja. Po poročilih Jstov je 100.000 rudarjev pričelo stavkati.

Maukovič in inspektor finančnega ministrstva Borko. Dr. Vončina se nahaja že v Rimu.

Rim, 16. februarja. J. Včerajšnja konferenca o Južni železnici je imela docela formalen značaj. Danes se je pod predsedvom markiza Imperialija vršila ponovna seja, ki pa ni prinesla še nobenih sklepov, ker se hoče zaradi vprašanj, ki se morajo urediti na tej konferenci, počakati na prihod vseh jugoslovanskih delegatov, predn se pričnejo meritorne razprave. Podkomisije so pričele s proučevanjem določenega jim materijala.

OBISK KANCLERJA SEIPLA V BEOGRADU.

Dunaj, 16. februarja. r. Avstrijski državni kancelar dr. Seipel odpotuje dne 20. t. m. preko Maribora in Zagreba v spremstvu zunanjega ministra dr. Grünbergerja in štirih finančnih strokovnjakov v Beograd. Spremljal ga bo tudi odpravnik jugoslovanskega poslanstva na Dunaju dr. Aleksander Bodl. Kancelar Seipel se bo mudil v Beogradu 5 dni in bo sprejel tudi od kralja v posebni avdijenci.

Otvoritev konference o južni železnici

Jugoslovanov še ni.

Rim, 16. februarja. r. Včeraj je bila otvoritvena konferenca delegatov nasledstvenih držav glede Južne železnice. Konferenci prisostvujejo delegati Italije, Madžarske, Avstrije in zastopniki lastnikov obligacij. Delegati Jugoslavije še niso dospeli. Konferenco je otvoril markiz Imperiali, ki je pozdravil navzoče delegate in jih pozval k delu v duhu složnosti. Madžarski finančni minister Teleky je odgovoril, da vlada pri vseh delegacijah najboljša volja za pravilno rešitev tega važnega vprašanja. Nato so bili sestavljeni trije odbori za proučevanje tehniške strani tega vprašanja, za konvencijo glede transportov, carin in sanitetnih odredb in vprašanje finančnih odnosaev administracije Južne železnice.

Beograd, 16. februarja. r. Sinoči so odpotovali v Rim na konferenco glede Južne železnice sledeči zastopniki naše vlade: pomočnik prometnega ministra R. Avramović, šef oddelka za izvršitev mednarodnih pogodb dr. Otokar Rybač, upravnik drž. Hipotekarne banke Boža

osebo, do katere imajo največ zaupanja. Njihov kandidat naj bi bil skupni napredni kandidat, ki bi kot poslanec izvršil poverjeno mo veliko nalogo, potem pa eventualno izročil mandat strokovnjaku za gospodarstvena vprašanja ki tako težko tlačijo naš obrtniški stan in pridobitne kroge sploh. Ta, po našem mnenju edino praktična ideja, ni bila akceptirana.

Demokratska stranka jo va ne pu-

sti past. Zbor ljubljanskih zaupnikov je soglasno potrdil, da kandidira stranka na prvem mestu uradnika. Ker ni prišlo do sporazuma z drugimi skupinami, je povsem naravno, da je bil z enotnim odobranjem proglašen zopet za kandidata zaslužni zastopnik interesov državljanov nameščenecv, ki v parlamentu uživa ugled prvega strokovnjaka na tem polju, dosedanji poslanec profesor Josip Reiser.

Nemčija pripravlja novo vojno

OBTOŽBE V FRANCOSKEM SENATU. — FRANCIJA SE OBOROŽUJE.

Pariz, 16. februarja. s. Senat je danes pričel z razpravo zakona o reformi vojske. Poročevalec general Fourgeot je dožadoval, kako vzpostavi Nemčija pod masko raznih varnostnih oddelkov svojo armado. Vso Nemčijo navdaja ideja revanše, ki je popolnoma ofenzivna. Novi vojaški reglement nemške vojske ni ustvarjen za 100.000 moč, temveč za močno armado, ki je določena za to, da

prične evrat ofenzivo. Zaradi tega je potrebna francoska vojska obilna. Nemčija, Francija mora v mirnem času imeti dovolj močno vojsko, da takoj izvrši zasedbo Porenja in porenskih mostišč, ne da bi vpoklicala pod orožje svojih rezerv. Nadalje mora Francija zagurati varnost ozemelj, ki so pod njenim protektoratom in svojih kolonij

Bolgarija in Jugoslavija

ODOBRITEV POLITIKE STAMBOLJSKEGA. — SKUPNA AKCIJA PROTI KOMITAŠEM. — OČITKI SAMOUPRAVE.

Sofija, 16. februarja. g. Po petdnevem zasedanju je vrhovni svet zemljoradniške stranke sprejel med drugim sledečo resolucijo: »Vrhovni svet zemljoradniške stranke v prvi vrsti popolnoma odobrava izjavo ministrskega predsednika Stamboljskega o Macedoniji, ki jo je podal zastopnikom beograjskega časopisa o priliki svojega poseta v Beogradu v mesecu novembru l. l. Stamboljski je tedaj izjavil, da sedanja vlada in z njo vsi zemljoradniki smatrajo, da Macedonija ni bolgarska in da ona nikdar več ne samo ne bo za njo delala, temveč da o Macedoncih sploh ne mara ničesar več niti slišati, pa ne samo o Macedoncih, ki so v kraljevini SHS, temveč da noče slišati niti o Macedoncih, ki se nahajajo v Bolgariji sami. Stamboljski je rekel: »Obžalujem, da Bolgarska nima kakega otoka v kolonijah, da bi tja poslala vse Macedonci; potem bi bil mir na Balkanu.« V isti izjavi je Stamboljski še dodal, da se v krvi Macedoncev nahaja vse ono, kar je našelabše iz krvi Srbov, Bolgarov, Turkov in Albancev.

Zaradi to izjave so Stamboljskega takoj potem Luto napadli Macedonci v Sofiji kakor tudi vse opozicijske časopisje. Ko je Stamboljski bival v Lau-

sanni, so bili tjakaj odposlani agenti macedonskega komiteja, da bi ga tam ubili, poizkus pa se ni posrečil.

Beograd, 16. februarja. r. Na sinočni seji min. sveta je bila podpisana sanitetna konvencija z Bolgarsko. To je prvi akt od novih odnosaev med našo kraljevino in Bolgarsko izza leta 1915.

Sofija, 16. februarja. r. Jugoslovanski poslanik Milan Rakid je bil sprejet včeraj od kralja Borisa v daljši avdijenci.

Beograd, 16. februarja. d. »Samouprava« ostro napada bolgarskega min. predsednika Stamboljskega, čes da se vmešava v naše notranje razmere ter zlasti v sedanjo politično borbo s tem, da tajno podpira zemljoradniški pokret in protežira tudi Radičevu akcijo.

Beograd, 16. februarja. p. V Nišu so sestane najbrž že drugi teden mešana jugoslovansko bolgarska komisija, ki bo razpravljala o ukrepih proti komitaški akciji in vpadom bolgarskih četnikov na jugoslovansko ozemlje. Komisija bo najprej teoretično razpravljala o odredbah, ki se imajo podvzeti, na kar odpote na mejo, kjer bo proučevala lokalne razmere. Z naše strani sta imenovana v komisijo komandant celokupne žandarmerije gen. Uzun Mirković in načelnik v notranjem ministristvu Lazid.

Ultimatum Bolgariji

RADI REPARACIJ. — ODGOVOR STAMBOLJSKEGA.

Sofija, 16. februarja. r. Medzavezniška komisija je izročila ministrskemu predsedniku Stamboljskemu novo noto veleposlaniške konference glede izplačila reparacij. V noti pozivlja veleposlaniška konferenca bolgarsko vlado ultimativno in zadnjič, da v določenem roku izvrši izplačilo prvega obroka, katerega odložitve je bila dovoljena zaradi slabega finančnega položaja Bolgarske.

Bolgarska vlada je reparacijski komisiji izročila odgovor glede vprašanja bolgarskega reparacijskega dolga. Vlada izjavlja svojo pripravljenost, da z de-

lom carin garantira reparacijske prispevke, toda pod pogojem, da se skupni prispevki znižajo, da se odgodi izplačilo in da se pomaga vladi pri najetju zunanega posojila.

Sofija, 16. februarja. g. Stamboljski bo jutri v sobranju govoril o ultimatu veleposlaniške konference ter skušal zavrniti ugotovitve medzavezniške komisije, da Bolgarija lahko plača, da pa je dosedaj namenoma zavlačevala izvršitev svojih obvez in razširjala netočne vesti o svojem gospodarskem stanju.

Minister Rašin na smrtni postelji

Praga, 16. februarja. J. Popoldanski buletin o zdravstvenem stanju ministra Rašina pravi, da bolniku zelo pojemajo moči. Tudi srce peša. Bolnik je pri polni zavesti ter nima bolečin. Predsednik Masaryk je danes popoldne prišel v sanatorij ter se informiral o stanju bolnika. Popoldne so tudi člani vlade prišli v sanatorij. Zdravniki so zelo pesimistični. Dr. Rašin je jako slab, vendar pa je pri dobrem razpoloženju.

Dunaj, 16. februarja. r. Popoldne se je raznesla vest, da je dr. Rašin umrl.

Praga, 16. februarja. r. popoldni. Minister Rašin je o polnoči še pri življenju. Stanje je jako kritično in po splošnem prepričanju je katastrofa neizogibna. Vendar se pojavlja upanje, da bo dr. Rašin tudi tokrat še izdržal opasno krizo.

Za revizijo versajske pogodbe

London, 16. februarja. s. Spodnja zbornica je danes nadaljevala debato o prestolnem govoru. Opozicijsalec Clynes je predlagal, naj se adresi doda sprememba, da pomenja sedanjí položaj vir novih vojn ter postritev brezposelnosti in da zbornica obžaluje, ker ton kronskega govora ne upošteva vedno bolj napredujočega gospodarskega opustošenja Evrope. Predlog opozarja na nujno potrebo splošne anulacije vojnih dolgov, ki Zvezi narodov, h kateri se morajo pristupiti vsi narodi, omogočila, da postane organizem sprave in razsodišče perečih vprašanj ter finančno-gospodarskih klavzul raznih pogodb. Končno se stavlja vprašanje, kakšno politiko hoče voditi Anglija z ozirom na sedanji položaj ter se zahteva sklicanje konference za revizijo mirovne pogodbe.

Krvavi konflikti pri Memelu

Berlin, 16. februarja. s. Iz Memla javljajo, da so se oborožene tolpe vnovič polastile vladnih poslopij. Izgleda, da stoji tudi za temi napadi litvanska vlada. Iz Varšave javljajo, da se bo memelsko vprašanje uredilo tako, da dobi Litvanska suvereniteto nad Memlom, ako se izjavi, da je pripravljena v posebni pogodbi priznati Poljski v luki posebne pravice.

Pariz, 16. februarja. L. Zdi se, da bi poslaniška konferenca modificirala svoje odredbe, po katerih je bila doslej določena litvanska vlada za upraviteljico mesta do končne določitve pripadnosti. Iz Vilne so začele poljske čete osvajati nevtralnno cono. Pri Fuškarici so se spopadle poljske čete, ki so prestopile nevtralnno cono s litvanskimi četami, ki si imeli enega mrtvega in več ranjenih.

Resen položaj v Orientu

London, 16. februarja. s. Položaj v orientu je še vedno resen. Vendar se upa, da bodo Turki končno le podpisali mirovno pogodbo.

London, 16. februarja. s. Britski delegat v Carigradu bo danes sporočil izmet paši, da je Anglija pripravljena podpisati mir s Turčijo na podlagi lausanske pogodbe.

HRIBAR V BEOGRADU.

Beograd, 16. februarja. g. Semkaj je dospel pokrajinski namestnik Hribar, da poroča o pogajanjih z raznimi političnimi grupami v Sloveniji v svrhe podpore radikalne stranke. G. Hribar je bil sprejet tudi od Pašiča, ki je obžaloval, da ne more priti v Ljubljano. G. Hribar je tudi ponovno ugrajal raspust Orjune.

Sokolstvo in politika

Svarilo Sokolskega Saveza.

SOKOLSTVU!

Stojimo v sredi najljubejšega volilnega boja, ki vira v naši državi. Sokolstvo mora tudi v tem besnem političnem vrtenju vztrajati na načelih, ki smo jih ponovno izrazili na glavnih skupščinah Saveza. — Tudi mnoge člane sokolskih društev so razmere potegnile v politični boj. V tem trenutku pozivljamo vse članstvo, naj zvesto in odločno čuva naša načela, ki jim veljave in avtoritete ne sme izpodnesti nobena nepreudarnost in strast!

Kot Sokoli čuvajmo sokolsko čast; branimo, kar nam je bilo vsekdar sveto; delajmo po načelih, ki smo jih opetovano soglasno in brez odpora odbrili!

Kar je veljalo v dobi mirnega dela, mora tem bolj veljati v burnih sedanjih dneh! Politika mora od Sokolstva stran! Nihče naj se v politični borbi ne dotika naše organizacije!

Oni bratje pa, ki jih je zajel politični vihar, naj se zavedajo, da so tudi in vedno Sokoli in ne samo politiki! Sokolskih načel ne smejo zatajiti nikoli in pod nobenim pogojem!

Tudi v tem oziru stojimo na straži, ker ne dovoljajmo, da bi katerakoli stranka ali oseba našo nepolitično in vsenarodno organizacijo zlorabljala v nesokolske namene.

Stojimo na straži v prepričanju, da je Sokolstvo tudi bojna organizacija, kadar je treba braniti obstoj in svobodo naroda in domovine in čistost narodne misli!

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

Odločna obsodba klerikalnega divjaštva v Mariboru

Maribor, 16. februarja, m. Za nočjo so vabili velikanski rdeči plakati mariborske Orjunaše na manifestacijo proti divjaškemu pisanju katoliške «Straže», ki dan za dnem zločinsko napada razne ugledne mariborske narodne in kulturne delavce. Ker pa je «Straža» urednik Zebot na policiji zagrozil s protidemonstracijo svoje garde, je policija manifestacijo prepovedala, zato pa je Orjuna za nočjo sklicala sestanek svojih članov v Narodni dom, ki je dokazal, da se Maribor združuje v enotno fronto proti klerikalnemu prostastvu. Dvorana Narodnega doma je bila nabit polna, ko je otvoril zborovanje predsednik mariborske Orjune urednik Rehar, ki je protestiral proti brezvestnemu hujšanju «Straže» zoper državi in narodu zveste državljane. Dr. Makso Šnuderl je obsodil napad «Stražinega» urednika Zebota na dr. Reismana, ki je marljiv kulturni delavec. Izjavil je, da značijo taki prostasti napadi klerikalnih listov moralni razkroj stranke. V podobnem smislu je govoril tudi odvetnik dr. Jane Burno pozdravljen je nato govoril dr. Reisman, ki je med živahnim odobravanjem razložil naloge Orjune. Odločna borba za idejo jugoslovanskega edinstva in obsejna straža narodne časti in posestva. Nato je predsednik zborovanje zaključil in zborovalci so odšli mirno domov, pevač «Hej Slovani» in vzklikajoč kralju. Policijska kronika ni mogla zabeležiti nobenega incidenta.

Kandidatne liste v mariborski oblasti

Doslej je bilo vloženih pri mariborskem okrožnem sodišču 5 kandidatnih list. Prva je demokratska, druga klerikalna, tretja republikanska, četrta samostojnih kmetov, peta socialistična, ki je bila vložena včeraj. Demokratsko in klerikalno listo smo že objavili.

Na republikanski je nosilec liste dr. Anton Novčan, pisatelj, Celje. Sreški kandidati pa so: Brežice-Sevnica: Miha Borovinšek, kmet, Ravne-Zdole; namestnik Ivan Paulovič, kmet, Arnesko, Celje-Vranksko; Anton Mahen, kmet, Trnovlje pri Celju; namestnik Milan Čoh, kmet, Sv. Ema, pošta Pristava. Dolnja Lendava: Ivan Gerjovič, posestnik Rigunce; namestnik Josip Murn, posestnik, Kandija. Konjice: Martin Emeršič, kmet, Sv. Ana pri Makolah; Jernej Dolšak, krojač, Oplotnica. Laško: Miha Borovinšek, kmet Ravne-Zdole; Ivan Pavlovič, kmet, Arnesko. Ljutomer-Gornja Radgona: Ignac Kosi, gospodarski strokovnjak Makole, Fran Weissbacher, delavec, Maribor. Maribor, levi breg. Sv. Lenart: Ignac Kosi, gospodarski strokovnjak Makole; Fr. Weissbacher, delavec, Maribor. Maribor, desni breg - Slov. Bistrica: Martin Emeršič, kmet, Makole; Jernej Dolšak, krojač, Oplotnica. Mozirje - Gornji grad: Peter Tlaker, zidarski mojster, Sent Janž, Rečica ob Savinji; Jakob Poljanšek, posestnik, Konjski vrh pri Lučah. Murska Sobota: Ivan Gerjovič, posestnik Rigunce; Josip Murn, posestnik, Kandija. Ormož: Vekoslav Štamper, ekonom, Ptuj; Franc Mikša, lončar, Ptuj. Prevalje: Peter Tlaker, zidarski mojster, St. Janž, Rečica ob Savinji; Jakob Poljanšek, posestnik, Konjski vrh pri Lučah. Ptuj: Vekoslav Štamper, ekonom, Ptuj; Fran Mikša, lončar, Ptuj. Slovenjgradec-Marenberg-Šoštanj: Fran Ueblijs, kmet, Zavrč; Stenec pri Mariboru: Jože Jekl, kmet, Nova Cerkev pri Vojniku. Šmarje-Kozle-Rozatec: Anton Mahen,

kmet, Trnovlje pri Celju, Milan Čoh, kmet, Sv. Ema, pošta Pristava. Predstavniki liste za glavni volilni odbor: dr. A. Novčan, Anton Mahen; namestnika: Fr. Ueblijs in Fran Ravner.

Lista SKS: nosilec liste Josip Drolnik, kmetovalec, St. Jur ob Juž. železnici. Sreški kandidati: Brežice: Ivan Mermolja, St. Ilj; Jakob Nemec, Okoslavci. Celje: Franc Piki, Gotovlje, pošta Zalec; Anton Kolenc, Gornji grad. Dolnja Lendava: Geza Hartner, Murska Sobota; Matija Kočar, Skakovci. Konjice: Blaž Jesenč, Dramlje; Jurij Prah, Zdelovo pri Lučah. Laško: Blaž Urlep, Lekarje; Alojz Smid, Podpeč pri Ljutomeru. Ljutomer: Ivan Mermolja, St. Ilj; Jakob Nemec, Okoslavci. Maribor, desni breg: Fr. Retzer, St. Lenart v Slov. gorah; Drago Lingelj, Ruše. Maribor, levi breg: Fr. Retzer, Sv. Lenart v Slov. gorah; Drago Lingelj, Ruše. Murska Sobota: Geza Hartner, Murska Sobota; Matija Kočar, Skakovci. Mozirje: Fran Piki, Gotovlje; Anton Kolenc, Gornji grad. Ormož: Stefan Dobnik, Zlatofče pri Ptuj; Ivan Heržič, Mihovci pri Veliki Nedelji. Prevalje: Konrad Iršič, Mislinje; Stefan Kralj, Dolgi Brd, Holmec. Ptuj: Stefan Dobnik; Ivan Heržič. Slovenjgradec: Konrad Iršič, Stefan Kralj. Šmarje: Blaž Jesenč, Dramlje; Jurij Prah.

Socialistična lista. Nosilec liste Rudolf Golouh, bivši narodni poslanec, Maribor. Sreški kandidati: Brežice: Salomon Fr. rudar, Loke, Trbovlje; Božidar Fran, rudar, Sv. Lenart, Hrasnik. Celje: Kristof Franjo, železničar, Sele, Zgornja Poljska; namestnik Tokan Ivan, privatni uradnik, Ljubljana. Dolnja Lendava: Smrekar Fran, tesarski delavec, Veržej; Zver Josip, kmet, Dokležovje, Beltinci. Konjice: Kristof Franjo, Tokan Ivan. Laško: Salomon Fran, Bedenik Fran. Ljutomer: Hanžel Andrej, krojač, Ljutomer; Belč Fran, usnjar, Ljutomer. Maribor, desni breg: Fava Ivan, profesor, Maribor; Bračič Stefan, železničar, Leskovec, Črešnjevec, Maribor, levi breg: Fava Ivan, Bračič Stefan, Mozirje. Podpečan Anton posestnik, Ljubno; Natačen Ivan, usnjar, kmet, Ljubno. Murska Sobota: Smrekar Fran, Zver Josip. Ormož: Hanžel Andrej, Belč Fran. Prevalje: Balje Anton, uradnik, Marenberg; Podžan Vinco, livar, Muta. Ptuj: Komavli Valentin, uradnik, Strnišče pri Ptuj, Podgoršek Janec, mizar, Breg pri Ptuj. Slovenjgradec: Balje Anton, Podžan Vinco. Šmarje: Komavli Valentin; Podgoršek Janec. Predstavniki za glavni volilni odbor: Pelikan Hubert, drožist, Maribor; Močnik Viljem, uradnik, Maribor. Namestnika: Staudinger Josip, tajnik socialdemokratske stranke, Maribor; Živkovič Nikola, krojač, Maribor.

Politične beležke

Lista narodnih socialistov za Ljubljano je bila včeraj vložena. Kandidat je g. J. Deržič. Namestnik g. Deržič je mestni učitelj Ambrožič.

Samostojno kandidacijo bo prijavil za Ljubljano inž. Milan Suklje. Vest, da bo njegov namestnik nadzornik g. Lilleg, so izmišljene.

Kandidat socialistične stranke delovnega ljudstva za Ljubljano je dr. L. Perič. V zadnjem času so iz te nove grupacije izstopili nekateri «Zarjani», ki se nameravajo združiti z drjem. Korunom v Lovo socialistično skupino. Vzrok njihovega izstopa je ta, da v SSDL popolnoma prevladujejo razni kompromitirani elementi.

Klerikalni volilni šoh se je vršil sinoči v hotelu Union. Udeležilo se ga je precej ljudi, med njimi mnogo žensk. Šoh je vodil dr. Stanovnik, ki je izrazil svoje obžalovanje, da se famozna zveza delovnega ljudstva, ki je imela pri občinskih volitvah tako lepe uspehe, ni posrečila tudi za skupščinske volitve, akoravno so se takrat komunisti in klerikalci sporazumeli, da bodo obnovili zavezništvo tudi za parlament. Klerikalcem zato ni preostajalo ničesar drugega, nego da postavijo lastno kandidacijo. Kandidat je dr. Andrej Gosar, namestnik pa predsednik «Orlov» Jože Pirc, ki bodeta najboljša bojovnika za narodov blagor. — Zborovalcem se je predstavil tudi g. Pirc, ki obeta, da bo dal «lobroga olja za državni voz» ter razvija znani program raja na zemlji, katerega obeta klerikalna stranka vsem, ki ji verjamejo. Končno je bila sprejeta resolucija, ki odobrava kandidacijo dr. Gosarja in g. Pira ter zahteva od pokrajinskega namestnika takojšnje izposlovanje potrditve ljubljanskega župana.

Levite bore lažnjivim kljukcem klerikalcem, ki se otepajo očitka, da je bila vsa njihova politika v službi avstrijsko - nemške ideje, neki gorenski župnik v «Ljudskem Dnevniku», opozarjajo na govor šefa klerikalnega časopisa predsednika Katoliškega tiskovnega društva prosta Kalana, ki je na obecnem zboru tega društva dne 6. avgusta 1918 (torej tik pred razpadom Avstrije) pohvalil klerikalno časopisje, kako deluje v versko - narodno in avstrijsko - patriotičnem duhu. Kolodar istega društva za leto 1919. (torej poprevratno leto!) pa poudarja, da mora biti časopisje, ki ga izdaja Katoliško tiskovno društvo, urejvano v avstrijsko - patriotičnem duhu! Roči moramo, da je stari župnik dobro udaril lažnjive kljukce po drznih jeziki.

Razpadanje socialistične stranke. G. dr. Korun nam piše: «V današnji številki «Jutra» ste prinesli pod za-

glavjem «Razpadanje socialistične stranke» po «Napreju» posneto notico, da sem iz socialistične stranke izstopil in da ustanovim novo socialistično stranko. Ker ne bi rad videl, da me prištevajo tistim politikom, ki hočejo imeti vsak svojo stranko, Vas vljudo prosim, da blagovolite v «Jutru» omenjeno notico popraviti tako, da sem izstopil iz Bernotove pokrajinske organizacije SSJ, da pa ostanem slej ko prej član SSJ in mi niti v glavo ne pada ustanovljati novo stranko.»

Očitek nekorektnosti, ki zveni iz «Slovenskega Naroda», kateri se peča z našo objavo poteka pogajanj med JDS in NNS, zavračamo. Pogajanja so bila oficijelna in obojestranski delegati so bili dolžni poročati o njih poteku svojim somišljenikom. Tajne diplomacije ne priznavamo. Kar se pri takih pogajanjih z ene ali druge strani izrecno ne označi kot zaupno ali o čemer se dogovorno ne sklene varovati tajnosti, to ne more ostati prikrito. «Jutro» torej ni kršilo «enega izmed najnavednejših običajev», temveč je vršilo le svojo dolžnost. Kar se tiče pritožbe, da se JDS ni obrnila na narodno - napredno stranko takrat, ko je razpravljala z SKS in NNS, moramo le ugotoviti, da takrat NNS sploh še ni obstojala. Tem bolj smo začudeni, ko čitamo, da je ljubljanski mandat staro posestno stanje NNS.»

Razlika. «Jutr. Novosti» pravijo, da bi Slovenci morali v Srbih gledati samo Srbe. To je pravilno po radikalni plemenski separatistični ideologiji. Temu nasproti stoji jugoslovanski naziranje, da smo Slovenci, Hrvatji in Srbi en narod. Ker imajo jugoslovanski državljani različne nazore v političnih vprašanjih, je slovenskemu demokratu vedno bližji srbski ali hrvatski demokrat od slovenskega klerikalca. Slovenski separatisti stojijo natančno na istem stalšču kot «Jutranje Novosti».

Tajnostni reptiljskega fonda. Kakor smo poročali, se je dr. Šusteršič spril nad glavno glasilo SLS z očitkritji, iz katerih izhaja, da je bil «Slovenec» od avstrijske vlade podkupljen. To dejstvo pojasnjuje seveda v dovoljni meri infamno protinarodno risavo tega lista v časih našega suženjstva. Kakor je nemški gospodar na Dunaju zapiskal, tako je njegov slovenski klerikalni blavec zapiskal. Plačilo je dobil v goldinarjih in kronah... Dr. Šusteršič nadaljuje sedaj razkritja pol svojim podpisom ter popisuje konkretne slučaje. Že l. 1897. je ministrski predsednik Gautsch dal po njem izplačati «Slovencu» 5000 gld., kar je bila za takratne razmere ogromna vsota. Denar je prevzel sedanji stolni prošt Andrej Kalan, ki je 1000 goldinarjev odštél dru. Šusteršiču kot sotrudiški honorar. Drugi slučaj navaja dr. Šusteršič iz leta 1905., ko se je dr. Kalan zopet potegoval za prispevke iz reptiljskega fonda. — Upamo, da bo dr. Šusteršič svoja razkritja še nadaljeval. Predobro nam je znano, da je avstrijska vlada stalno plačevala klerikalno časopisje in posebno mnogo je dobival «Slovenec» v prvih letih vojne, da je z večjo korajžjo obešal Srbe na vrbe. Takrat so mu dunajski gospodje plačevali celo «osebnega vojnega poročevalca»... Dug več, iz kakšnih kalnih virov se stekajo danes sredstva za vzdrževanje urnebesne protinarodne in protidržavne kampanje, ki jo — zunanjim sovražnikom v prid — uprizarja pri nas klerikalizem. Pa se bo morda našel kak drugi Šusteršič, ki bo tudi to povedal...

Nad zemljoradniško politiko je obupal ustanovitelj zemljoradniške stranke Mihaljo Avramovič. Zemljoradniška stranka je pri zadnjih volitvah osvojila precej močne pozicije in prerokovali so ji lepo bodočnost. V parlamentu pa je popolnoma odrekla. Pričela se je cepiti in prešla je v politiko prazne agrarne fraze. V takih razmerah se Avramovič ni ljubil ostati v stranki, ki razpada, in šel je v politični pokoj. Gosp. Avramovič se zopet popolnoma posveti svoji stroki združništvu.

Po svetu

Velik kongres ognjegascov v Pragi. Kakor poroča pariško časopisje se bo vršil 30. junija ter 1. in 2. julija v Pragi, pod protektoratom predsednika republike Masaryka, velik kongres češko-slovaških prostovoljnih gasilcev, katerih je okrog 40 tisoč. Na kongres so povabljeni tudi delegati gasilskih društev iz inozemstva in sicer iz Jugoslavije, Poljske, Francije, Amerike, Anglije, Švice, Italije in Bolgarije. Razen tega se bodo udeležili kongresa tudi poklicni gasilci iz cele Češko-slovaške, tako, da se bo zbralo v Pragi do 180.000 gasilcev. Ob tej priliki se bodo kazale najstarejše gasilске priprave in njihov razvoj do današnjih najmodernejših časov.

Zadrege držav z zdravno valuto. Države z zdravno valuto v marsikakem oziru hudo trpe, ker inozemcem ni mogoče z njimi vzdrževati trgovskih in drugih, tudi posvetnih zvez. Med bolnike, ki jih muči njih prezdrava valuta, spada zlasti Švica. To se kaže tudi na obisku njenih, po vsem svetu sloviti visokih šol. Univerza v Ženevi je imela v letu 1914. torej pred izbruhom vojne 1328 dijakov - inozemcev. letos jih je samo še 176. Leta 1914. je bilo med njimi 700 Rusov, letos jih je samo 27. Bolgarov je bilo 244. v leto-

šnjem študijskem letu samo 6. Pa tudi število francoskih in italijanskih dijakov se je znatno znižalo, zato se pa opazja, da domačini Švicarji v večjem številu posejajo svoje univerze.

Zmanjšanje avstrijskega parlamenta. Po poročilih dunajskih listov se v parlamentarnih in vladnih krogih živahno razpravlja o predlogu, da se v svrhu štedenja zmanjša število poslancev avstrijskega parlamenta od 188 na 100.

Nadaljna redukcija uradništva v Avstriji. Avstrijska vlada namerava v smislu sanacijskih zakonov v prvi polovici tega leta odpustiti 75.000 državnih nameštencev.

Kriza tujeskega prometa na Dunaju. Dočim sta nemška in češka vlada že davno znižali tujski davek na svojih ozemljih, Avstrija tega doslej še ni storila. Radi okostenelega fiskalizma je nastala za dunajske hotelirje občutna kriza, ker prihaja tujcev, ki bi hoteli plačevati silne stanovanjske in prenočišne davke, redno manj na Dunaj. V Avstriji tujski promet radi pretiranih tujskih davkov, ki jih ne nalaga le država, ampak tudi dežele in občine sploh od dne do dne bolj hira in nič čudnega ni, če je te dni združenje dunajskih ter graških hotelirjev poslalo vladi spomenico, v kateri zahteva popolno odpravo tujskih davkov.

Prosveta

Ljubljanska drama. Sobota, 17.: «Za pravdo in srec». B. Nedelja, 18.: ob 3. popoldne «Lilom». Izv. Ob 8. zvečer: «Ugrabljeni Sabince». Iz. Ponedeljek, 19.: «Čudež sv. Antona» in «Črna dama iz sonetov». D.

Ljubljanska opera. Sobota, 17.: «Prodana nevesta». A. Nedelja, 18.: «Rigoletto». Izv. Ponedeljek, 19.: Zaprt.

Mariborsko gledališče. Sobota, 17.: «Ljubosumje». B. Gostuje g. Šest iz Ljubljane. Nedelja, 18.: pop.: «Ljubosumje». Izven. Znižane cene. Zvečer: «Faust». Izven. Gostuje g. Sovilski.

Iz pisarne šentjakobskega gledališkega odra. Zaradi popravil in razširjenja odra se ta teden ne vrši nobena predstava, pač pa gostuje oder v nedeljo dne 18. februarja zvečer v dvorani Sokolskega doma na Viču z veseloligro «Avtomobilist».

Karel Šipek, ki se je pisal Peška, eden najbolj ljubeznivih in popularnih čeških pisateljev, avtor mnogih humorističnih knjig, iger in opernih libretov, je te dni umrl v Bohdaneu pri Pardubicah.

Kurz iz umetnostne zgodovine. Danes ob 18. uri se vrši v veliki dvorani deželne dvorca osmo predavanje pod naslovom: «Michelangelo in začetki baroka». Predava dr. Izidor Cankar.

Na svojem glasbenem koncertu, ki se vrši v ponedeljek dne 19. februarja 1923 igra Ciril Ličar v I. delu sledeči dve skladbi: 1.) Schumann: Kreisleriana. Celotna Kreisleriana je ciklus osmih fantazij, ki so med seboj popolnoma različnega značaja. Delo je posvečeno Chopinu in glasbeni estetiki Riemann pravi, da Kreisleriana najbolj karakterizira Schumannovo muzikalno individualnost. Na našem koncertu igra g. Ciril Ličar razen v. in VI. točke, vse točke Kreisleriana, ki so pravzaprav komponirane na podlagi fantastičnih pesnitev nemškega pesnika Hoffmanna. — Kot II. točka sledijo Glasunove Variacije. Skladatelj Glasunov je bil rojen 1865 v Petrogradu ter je bil učence slovečega ruskega komponista Rimski-Korsakova Glasunov je znan kot komponist raznih sinfonij, orkestralnih suit, sinfoničnih pesnitev, komorne in vokalne glasbe. Izmed vseh teh skladb zavzemajo n'ogove Variacije v A-duru, op. 72, eno najodličnejših mest. Pisane so na kratko osemoktavno temo ruske nacionalne pesmi. O drugih točkah prihodnjik. Pred prodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Glasba v Zagrebu. V nedeljo dne 18. februarja bo izvajala Zagrebačka filharmonija na svoji XVI. tozonski matineji Mozartovo sinfonijo v G-molu, Berliogv balet silf, Beethovno uverturo Leonora III. in moderno italiansko delo skladatelja Zandonaija, «Srednjevoško serenado» za čelo.

Karel Klostermann, češki pisatelj, slavi svoje 70. rojstno leto. V češki literaturi je odličan leposlovec, romani-pisec in novelist. Gozd in njegovo življenje sta mu glavno torišče. V Sumavi se godi večina njegovih del; piše iz življenja kmetov, steklarjev in delavcev vobče, a tudi učiteljstva. Zanimivo je, da je Klostermann po rodu Nemec iz zornjavstrijškega Hanga, kjer mu je bil oče zdravnik. Obiskoval je le nemške šole in začel tudi pesniti v nemščini. Ko pa je prišel med Čehe, jih je vzbujal in začel je pisateljati češki. Piše še danes povsem v češkem narodnem duhu.

«Sedem Jugoslovenov». Italijanski publicist Carlo Curcio je, kakor poroča tržaška «Edinost», v najuglednejšem bolgarskem dnevniku «Resto del Carlino» objavil študijo «Sedem Jugoslovenov», v kateri je podal skico: politikov Zervaja in Radića, slikarjev Jakopiča in Trepiča, kritika Izidorja Cankarja, pesnika Stana Kosovela in glasbenika Srečka Kumarija. — O stvari izpregovorimo kmalu obširneje; danes le z zadovoljstvom ugotavljamo, da so se tudi Italijani začeli resno baviti s našimi problemi.

Sport

S. K. Ljilija ima danes ob 20. uri v lokalnih športne zveze v Narodnem domu predavanje za tekmovalno moštvo nogometne sekcije.

Ljubljanski smučarji odhajajo danes na svoje običajne izlete in sicer: Ljilija na Zelenico. (Odhod ob 3. uri popoldne event. 7. uri zvečer z državnega kolodvora v Trzin, odhod peš do Sv. Ane, v nedeljo na sedlo. Hrano za en dan seboj. — LSK. odhaja z južnega kolodvora ob 2.35 na postajo Preserje, odhod na Rakitno, kjer prenoči. V nedeljo na Sv. Duh. — Radilek in po severnih pobočjih Silnice nazaj. Snehne razmere zelo ugodne. — «Skala» ima svojo klubsko tekmo v Planici po že objavljenem sporodu.

Zimski trening v Nušakovci. Jahančič je z današnjim dnem za vse klube ukljen, ker je ministrstvo odredilo, da se civilnim društvom ne sme dovoljvati uporaba vojaških lokalov. Ni nam znano, iz kakšnih razlogov je ministrstvo izdalo ta odlok, vendar pa menimo, da je pač vojaštvo v prvi vrsti interesirano na tem da se posveča čimvečja pažnja fizični vzgoji naše mladine. Da je to prva naloga sporta, o tem že z ozirom na vzgled v drugih modernih državah ne bomo razpravljali. Danes konstatiramo le suho dejstvo. Skušali bomo izvedeti natančne vzroke tega odloka, nakar bomo zavzeli svoje stališče.

Objave

Predavanje o Matiji Gubca. V proslavo 350 letnice mučeniške smrti Matije Gubca bo jutri, v nedeljo ob pol enajstih v kinu «Matica» (Kongresni trg) zgodovinsko predavanje o kmečkemuntu. Predavatelj bodo pojasnjevali številne sklopične slike. Vstopnine ni.

Pevski zbor «Ljubljanskega Zvon» ima v ponedeljek, dne 19. t. m. točno ob polosmih zvečer v društvenih prostorih važen sestanek. Določitev večerov pevskih vaj. Pridite vsi in vse! Odbor.

Občni zbor «Svete vojske» bo jutri v nedeljo ob pol 10. na verandi Uniona v Ljubljani. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za treznostno akcijo, zlasti prosvetne organizacije, da poročajo o svojem delu na tem polju, oziroma se napravi načrt za nadalje delo.

Klub trgovskih akademikov v Ljubljani opozarja vse cenj. povablence na svoj plesni venček, ki se vrši v soboto, 17. t. m. v zgornjih prostorih Narodnega doma. Plesni odbor.

Kino «Matica» v Ljubljani predvaja od 16. do 18. t. m. grandiozno dramo, film iz življenja amerikan. verižnikov: «Kriomčari otrova». Drama je polna pretresljivih momentov in krasnih slik iz narave. V glavni vlogi je detektiv Harry-Hill.

Predavanje o Pasteurju v društvu «Soča» v Ljubljani. V soboto 17. t. m. predava v salonu pri «Levu» gospa dr. Amalija Šimec, šef bakteriološke stanice v Ljubljani o temi: Pasteurjevo delovanje in njegov pomen za človeštvo. Odbor opozarja svoje člane, prijatelje in drugo cenjeno občinstvo, naj ne zamudi ugodne prilike, seznaniti se z delovanjem enega za človeštvo najzaslužnejših mož. Po predavanju poje oddelek pevskega zbora ZJZ. Začetek ob pol devetih.

Na sokolski maskeradi v ljubljanskem Narodnem domu pri garderobi se je izgubila boa, kuna zlatca. Ker je najdeno dobro znan, se ga naproša naj jo odda proti nagradi Šmuc, Salendrova ul. 6/1, drugače se bo policijsko postopalo.

Dopisi

Iz Murske Sobote nam piše Okrožni agrarni urad: V št. 30. Vašega cenjenega lista od 6. februarja 1923 je v članku «Beltinci v Prekmurju» nepoznan dopisnik objavil, da je «grofica Zichy, veleposestnica v Beltincih, nazkazala uradnikom agrarne reforme posebne noveletne nagrade itd.» Ker se taki neresnični, a mogoče tudi tendencijsni napadi večkrat čitajo v raznih listih in ker bi utegnili, da si čitalec Vašega cenj. lista, ki nimajo dovolj vpogleda v tukajšnje razmere, lahko ustvarijo slabo mnenje o uradnikih poverjenega mi urada, čast mi je vpslati Vam sledeče pojasnilo:

Na veleposestvu v Beltincih, kakor tudi na drugih veleposestvih, ki so po zakonitih predpisih pritegnjeni pod agrarno reformo, ni uradnikov agrarne reforme in jih tudi ne mora biti, ker nobeno veleposestvo v Prekmurju ni postavljeno pod državno upravo po predpisih agrarne reforme. Na vseh veleposestvih v Prekmurju služijo izključno privatni nameščenci veleposestva, a na nekaterih, ki so sekvestrirana, tudi državni komisariji ali sekvestri, ki so postavljeni od ministrstva pravde in kateri spadajo tudi pod kompetenco ministrstva pravde in ne agrarne reforme. Torej ti organi nimajo ničesar skupnega z organi ministrstva za agrarno reformo. Organi agrarne reforme so koncentrirani izključno pri okrožnem agrarnem uradu v Murski Soboti. Enkrat naj vendar ljudje, a očitno inteligentni, ločijo organe ministrstva pravde od organov ministrstva za agrarno reformo in privatne nameščence veleposestva - torej uprav veleposestev - od organov za privedbo agrarne reforme. Niti šef tukajšnjega agrarnega urada, niti kak drug uradnik tega urada ni sprejel in tudi ne sprejme niti od grofice Zichy, niti od kakega drugega veleposestva nobenih nagrad, v katerikoli obliki.

* **Narodne manifestacije.** Vsled favoriziranja preostankov nekdanjega renegatstva po Sloveniji od strani predstavnikov današnje vlade na škodo naših narodnih kulturnih pridobitev, so izpregovorila odločno besedo že naša obmejna mesta. Pripravljajo pa se slični protestni shodi in resolucije od narodnih in kulturnih društev v vseh večjih krajih po deželi, ako vlada ne bo upoštevala silnega ogroženja in odločne zahteve, da se s slovenskimi popreobratnimi pridobitvami na škodo slovenskega naroda in naše s krvjo ustvarjene države ne sme kupčevati.

* **Madžari proti našim državljanom.** Iz madžarskih obmejnih krajev prihajajo vedno nova poročila o persekacijah, ki so jim izpostavljeni oni prebivalci, ki so optirali za Jugoslavijo. Posebno besno Madžari v svojem delu Baranje, kjer šikanirajo jugoslovanske obrtnike in trgovce, pa tudi druge jugoslovanske prebivalce na vse mogoče načine. Nujno potrebno je, da se naša vlada odločno zavzame za to svoje državljanke.

* **Ze zopet se je odpeljal v Beograd pokrajinski namestnik Hribar.** Poročajo nam, da je nesel seboj memorandum klerikalne stranke, ki zahteva razpust Orjune in odpustitev Primorcev iz policije. G. Hribar, ki dosedaj s svojimi predlogi za razpust Orjune ni prodrl, upa biti takrat bolj srečen.

* **Samostojna škofija v Vojvodini.** Rapeški nuncij v Beogradu Pelegrinetti je postavil za upravitelja samostojne rimsko-katoliške škofije v Vojvodini kanonika Ljudevita Budanovića iz Subotice. Vojvodinski katoliki so bili, kakor znano, dosedaj pod jurisdikcijo madžarske nadškofije. Naša vlada je zato že kmalu po prevratu zahtevala za Vojvodino samostojno, od madžarskega nadškofa popolnoma neodvisno škofijo, v kar je papež po dolgih pogajanjih končno privolil. Budanović je že odpotoval v Beograd, da se z ministrom za vere in papeškim nuncijem definitivno sporazume glede raznih notranjih vprašanj katoliške cerkve v Vojvodini.

* **Duhovništvo na Reki.** Mesto Reka šteje 50.000 katoliških duš, med njimi 20.000 jugoslovanskih. Do 1. 1918. je upravljalo pastirsko službo 16 duhovnikov, 3 kanoniki, 5 katehetov, 5 kooperatorjev in 3 kaplani, ki so vsi obvladali vsaj po dva jezika. Od 1919. leta dalje so se prilike povsem izpremenile, ker je bilo mnogo duhovnikov prisiljenih, preseliti se v Jugoslavijo. ali pa stopiti v pokoj. Reka že tri leta nima nobenega duhovnega pomočnika, temveč trije kanoniki morajo sami upravljalati dušno pastirstvo nad 50.000 katoliki. Dosej so jim pomagali kaplani, a tudi nje, večinoma Jugoslovane, so že po malem odpravili z Reke.

* **Izseljevanje v Chile.** Zagrebški konzulat južnoameriške republike Chile nam sporoča: Priseljevanje v republiko Chile je svobodno, vsak priseljence pa se mora podvreči kontroli, ki preprečuje prihod v republiko vsem sumljivim osebam. Izseljenci, ki nameravajo potovati v Chile, se torej opozarjajo, da se preskrbe z vsemi potrebnimi potnimi listinami, ki so: potni list, pravno spričevalo in zdravniško spričevalo, izdano od zdravnika chilenske konzulata v Zagrebu ali Beogradu.

* **Saljapin ne pride v Jugoslavijo.** Svetovnoznani ruski baritonist Saljapin, ki se nahaja sedaj na turnirju po Evropi, odkoder se je vrnil iz Amerike, je nameraval nastopiti tudi v zagrebškem gledališču. Po poročilih listov pa je zahteval za tridenesno gostovanje ogromno vsoto 400.000 Din in uprava zagrebškega gledališča seveda ni mogla sprejeti tega pogoja. Saljapin se je očitno v Ameriki navedil preveč dolarških manir.

* **Bivanje tujcev v Italiji.** V Italiji so glede bivanja tujcev stopila v veljavo nova določila. Vsak tujec se mora tri dni po svojem prihodu zglašiti pri policiji kraja, kjer namerava bivati. Če se pa tujec že nahaja v Italiji, se mora zglašiti najpozneje do 13. marca. Ta določila pa ne veljajo za diplomatske in konzularne osebe.

* **Građnja grobnice v Štipu.** Episkop strumniške eparchije, Serafin, namerava prihodnjo pomlad pričeti z građnjo velike grobnice z monumentalnim spomenikom v Štipu, v kateri bi zbral zemeljske ostanke vseh naših oficirjev, podoficirjev in vojakov, ki so za časa bolgarske vojne padli na Ježevem in Ovejem polju ter v okolici Štipa. Episkop se je obrnil do vojnega ministra ter ga zaprosil, da pozove vse žive tovaršije padlih borcev, naj bi po svojih močeh prispevali, da se ta ideja čim prej oživetovi.

* **Predavanje o Matiji Gubcu za šolsko mladino** se je vsililo večerj popoldne v Kinu Matica v Ljubljani. Šolska mladina je napolnila dvorano do zadnjega kota in je pazljivo sledila predavanju dr. Iv. Laha, ki je podal sliko kmetijskega upora in njegovih voditeljev kakor jih je nam poznal pesnik Aškerc v »Stari pravdi«. Med predavanjem je stal na odru v medli svetlobi kip Matije Gubca, ki ga je izdelal naš kipar Lojze Dolinar. Iz temnega obraza našega kmetijskega upornika je sijala bolest tedanje dobe in obupen boj zadnjih vrst. Tako je izzvenelo predavanje v spomin na ono staro pravdo, ki je bila sakopana v našem vojvodskem prestolu

na Gosposvetskem polju in je šla svojo križevno pot do nove dobe, ko je prišlo osvobodjenje. Mladina je z navdušenim ploskanjem sprejela predavanje, na kar je sledilo nekaj skriptiranih slik, (sprestol, Gospa Sveta, Markov trg, slike gradov in krajev in nekaj prizorov iz tedanjih bojev, kakor so podani v Valvazorju). Zal, da so se slike prehitro vrstile. Tako je naša mladina prav primerno proslavila spomin kmetijskih bojev.

* **Imenovanje v diplomatski službi.** Dosedanji tajnik pri našem poslanstvu v Berlinu dr. Vladimir Rybač je imenovan za podkonzula pri jugoslovanskem konzulatu v Celovcu.

* **Smrtina kosa.** Dne 15. februarja je umrl v Ljubljani poštni kontrolor G. Josip Polak, izobren uradnik in skrben oče. Pogreb bo danes iz deželne bolnice ob 16. uri. — V deželni bolnici je umrl dijak L. dr. gimnazije, Franc Jelen, v St. Jerneju na Dolenjskem pa posestnica in trgovčeva soproga, gospa Neža Novosel.

* **Društvo »Trgovska akademija«.** Ustanovitev Trgovske akademije v Ljubljani, ki si jo je trg-obrtna zbornica stavila za glavni cilj že ob 50letnem jubileju leta 1901, se je mogla realizirati šele v jeseni 1920. Novi zavod pa je še vedno navezan na gostoljubje srednje tehnično-obrtno šole. Da se zavodu postavi lastno poslopje in omogoči pravilni razvoj, se je ustanovilo društvo »Trgovska akademija«, čigar glavni namen je zgraditi institut primerno stavbo z moderno opremo trgovskega učilišča, ter zavodu in dijaštvu osigurati željeni napredek. Na sinočnjem ustanovnem zboru, ki se je vršil v magistratni zbornici, se je konstituiral sledeči odbor: predsednik Jelatin ml., podpredsednik Knez in dr. Windischer, tajnik dr. Pretnar, blagajnik Tikač, odborniki Rožina, Bonča, dr. Böhm, Subic, Šarabon, Moden in Vidic; preglednika računov Stupica in Škoberne. članarina je določena na 100 Din letno. Izvoljen je bil tudi stavbeni odsek, ki ga tvorijo: društveni predizid ter gg. inž. Suklje, inž. Škubic, arh. Costapera in gradb. rav. Klinar. Društvo prične v nakrajšem času z akcijo zbiranja prispevkov v potrebni društveni fond.

* **Občni zbor celjskega olepševalnega društva** se je vršil v četrtek, dne 15. februarja ob primerni udeležbi društvenih članov. Predsednik, magistratni predstojnik Ivo Subic je pohvalno omenjal posnemanja vredno harmonijo med društvenimi odborniki. Mestna občina kaže pri vsaki priložnosti veliko razumevanje za društvene težnje. Pod spretno roko mestnega vrtnarja je postal mestni park v veliki okras Celja. Iz tajniškega poročila je posneti, da je društvo v preteklem letu preskrbelo celovito novih nasadov predvsem pred gimnazijo, meštanske in osnovno šole, na pravilo na razglednih točkah nove klopi in mize, ter nasulo razne poti z drobnim peskom. Nabavilo je tudi novi paviljon za godbo v mestnem parku. Nujno potreben je novi cvetličnjak, ki ga bo morala postaviti mestna občina. Blagajniško poročilo je zelo zadovoljivo. Dohodkov je bilo okoli 183.000 K, izdatkov 177.000 K, torej prebitka 6.000 kron. Mestna občina je prispevala 60 tisoč kron, vzdrževala mestnega vrtnarja ter opravljala brezplačno še druga dela. Društvo šteje 737 članov. Novi odbor čaka cela vrsta nalog. Pravila so se izpremenila v tem smislu, da se bo društvo imenovalo odslej Olepševalno in prometno društvo. Novi odbor se bo polegoval lahko tudi za kavarno v mestnem parku, ki bo odprta ob poletnem času. Društvo vstopi v Jugoslovansko zvezo za tujski promet v Sloveniji. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor, ki je dobil s tem za vzorno dosedanje delovanje najlepše priznanje.

* **Preselitev pošte Slivnica pri Celju.** Zaradi preselitve pošte Slivnica pri Celju v kraj Gorica, se je dostava pri tej pošti tako-le preuredila: Krajevna dostava se vrši v Mali Gorici št. 4 in 5 in 22 ter v Sv. Urbanu št. 1 in 2. Obenem se je uvedlo dostavljanje poštinih pošilk po selskem pismonoš v Voglajni št. 4 do 8, v Selihi št. 18 v kraju Slivnica in v Sv. Janezu št. 2 in 6. Dostavlja se vsak dan razen ob nedeljah.

* **Škandalozne prehranjevalne razmere v Lichtenturnovem zavodu.** V zadnjem času smo prejeli več pritožb proti čudnim prehranjevalnim razmeram v ljubljanskem Lichtenturnovem zavodu, ki bi morale zanimati zlasti našo zdravstveno oblast. Teror s strani šolskih sester je sicer zelo velik in so gojenke zato bojazljive, toda kljub temu smo zvedeli jako zanimive stvari. Ne mislimo tu kritizirati hrane kot take, ker upoštevamo sedanjno neznošno dražjino, mislimo pa, da bi morale sestre polagati precej več važnosti na snago pri pripravljanju jedil, da ne bodo dobivale gojenke med hrano razne ostudne gojazni in cele kose vrvice, kar ima za posledico bljuvanje. Hišni red je v tem oziru še bolj zanimiv. Gojenke, ki najdo kako nesnažnost v hrani, se nima pravice pritožiti, temveč mora nesnago nesti lepo ven, da ne vžame drugim apetita, sama pa potem poješi vso hrano, pa naj se ji obrne pri tem tudi žolodec. O smrdljivih črevah, s katerimi delajo klobase, sploh ne govorimo. Pri pomislamo, da plačujejo gojenke po 10 Din dnevno za hrano. Torej, malo več pozornosti snagi pri hrani in malo manj zabavljanja čez Sokole, kar sploh ne spada v šolo, na bo v korist gojenkam

in v cast sončnim sestram. Zoološke pa se bodo s tem tudi zdravstvene razmere v zavodu.

* **Stavka cestnih železničarjev v Ljubljani** je končana. Med upravo in stavkojučimi je bil večerj dosežen popoln sporazum, nakar so se uslužbeni cestne železnice proti večeru vrnili na delo in je bil promet takoj zopet vzpostavljen.

* **Nov drevnik.** Dosedanji splitski tehnik »Jugoslovanski narod« je dne 15. februarja začel izhajati kot dnevnik. Odslej izhajajo torej v Splitu trije dnevniki: »Život«, »Novo doba« in »Jugoslovanski narod«.

* **Zabavni krožek na Zidanem mostu** je imel dne 12. februarja v prostorih kolodvorske restavracije elitno maske-rado, katera je nudila vsem lep užitek. Najpejša maska je bila gđ. Mira Lomassi iz Ljubljane v obleki »piretke«.

* **Steptarija s holandskim tobakom.** Kakor smo svojedobno poročali, je naša monopolna uprava naročila v Holandiji za 50 milijonov Din tobaka. Holandski tobak se je razposlal posameznim tobakarnim tovarnam v predelavo, ki pa so sorazno izjavile, da je tobak prav slabe kakovosti, da ne odgovarja pripisanim vzorcem in da je nemogoče izdelovati iz njega predpisane vrste sva-dice in smodk. Orečena je posebna komisija, ki bo izvršila pregled poslanega tobaka. Eventualno se bo kupčija razveljavila.

* **Aretiran komunist.** Iz Bohinjske Bistrice nam poročajo, da so dne 13. februarja aretirali aretirali Toneta Vojvodo, delavca v električni centrali, ker je pobiral podpise za komunistično stranko.

* **Zagoreten zaklad.** V Dubrovniku je tamkajšnja policija izsledila pri nekaterih rodbinah veliko množino zlata in srebra. Sumi se, da je ta denar najbrže iz blagajne, katero je general Pflanzler-Baltin izročil narodnemu svetu v Dubrovniku, ki pa je baje izgnila brez sledu.

* **Iz bolnice v zapor.** V državno bolnico ljubljansko je bila prošli teden sprejeta neka služkinja. Zdravniki so ugotovili, da je mlada ženska pred kratkim povila dete. Spočetka je delstvo tajila, potem pa okrañnemu nadzorniku Habetu priznala, da je v Celju res porodila živo dete, ga zavila v cunjce in vrgla v neko mlako. Neusmiljeno mater bodo izročili okrožnemu sodišču v Celju.

* **Velika tatvina pri državni železnici v Zagrebu.** V zadnjem času je iz delavnice državnih železnic v Zagrebu začelo zmanjkovati raznih kovin, ni pa se mogoče priti na sled tatovom. V zadnjih dneh pa je policija polovila tolpo tatov ter jih spravila v zapor. Škoda znaša nad 2 milijona kron.

* **Ukradena pločevinasta cev.** V noči od 4. na 5. februarja so odrgali in odnesli neznani tatovi na I. mestni deški osnovni šoli v Ljubljani, Komenskega ulica 19 dolgo, skoraj popolnoma novo pločevinasto cev, ki je odvajala na severni strani ob telovadnici deževnico od strehe do tal. Šola trpi 11.000 kron škode.

* **Razne tatvine v Ljubljani.** Soprogi orožniškega narednika Steklasa Terezi je bila v gostilni »Pri belem volku« ukradena ročna torbica, v kateri je imela po eno srebrno in zlato žensko uro in več drugih predmetov. Tatvino je izvršila neka kmetaka oblečena ženska, z ruto na glavi, ki je pa še niso izsledili. — Antonu Jerančiču in Antonu Mekincu je neznan uzmovil odnesel v Černetovi gostilni v Mostah za 6500 K raznih komadov obleke. Obloko so sicer našli pozneje v električni centrali na Fužinah in je bila oškodovancema takoj vrnjena. o uzmovljeni pa ni sledu. — Ivannu Tavčarju na Rebru so v zadnjih dneh zgornje 4 kološi in en petelin, Marjeti Turk v Rožni dolini pa je nekdo iz zaklenjenega kurnika ukradel 4 kološi. — Dne 11. februarja je neznan vlikovec vlomil v stanovanje Martina Polaske na Mestnem trgu št. 9 in odnesel s seboj 4000 kron vredno tula-uro.

* **Dobre vesti.** V sredo dopoldne je bil v ljubljansko bolnico sprejet mizar-ski pomočnik Fran Novšak. Vkljub takojšnji zdravniški pomoči je Novšak vsled zastrupljenja umrl. — V Smoletovi gostilni si je Marija Erbida privo-dila dobro kosilo, potem pa je brez slovesa hotela skrivoma oditi. Stražnik jo je odvedel v policijski zapor.

* **Koncert v kavarni »Evropa«** na Dunajski cesti se vrši danes zvečer ob 9. uri. Vstop prost.

* **Koncert v hotelu Tivoli v Ljubljani** v nedeljo dne 18. februarja 1923 ob 16. do 20. ure. Godba Dravske divizije. Vstopnina prosta. Se priporoča Vekoslav Dolničar.

* **Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko«** so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

ZNIŽANE CENE ZA 33 %

na železnih, 75 % ponusta pri vizumih, oskrbo stanovanj, brezlačne vodnike, priliko za nove trgovske stike, za spoznanje novosti in modernih naprav na industrijskem polju v vseh strokah imajo posetniki

VI. MEDNARODNEGA VZORČNEGA VELESEJNA V PRAGI

kateri se vrši od dne 11. do dne 18. marca t. l. — Informacije in legitimacije izdaja če.slovanski konzulat in veleposrednik zastopnik »Aloma Company«, anončna in reklamna družba z o. z. v Ljubljani, Kongresni trg št. 3.

NOV KURZ GLEDE UVOZA SIROVIN V INDUSTRIJSKE SVRHE.

Pred kratkim se je bavilo finančno ministristvo z vprašanjem, kako bi odstranilo vse olatjave, ki se tičejo carine prostega uvoza sirovin in polizdelkov v industrijske svrhe. Nekateri so šli tako daleč da so zahtevali, da se imajo zacrinititi tudi stroji, ki jih uvozi industrija-lec za svoje podjetje. Pri tem razmotri-vanju je bila merodajna želja finančnega ministra, da dobi čim večje dohodke iz carine. Finančni minister namreč je v budih denarnih stiskah ter išče novih virov za dohodek.

Gotovo je, da bi se ob tej priliki uk-nile vse oprostitve od uvozne carine, ako ne bi ščitili naše industrije zakon, ki ga ne more spremeniti niti minister niti mi-nistrski svet. Radi jasne zakonske dolo-be je carinska komisija v finančnem mi-nistrstvu izprevidela, da ne more odpra-viti vseh olatjav, ki jih imajo industri-jci po zakonu, zato pa je zaključila, da se ne sme zakon več tako liberalno in-terpretirati kakor do sedaj, ampak da se ima striktno interpretirati. Tu gre v prvi vrsti za polizdelke za teli-nično predelavo. Do sedaj se je carine prost uvoz polizdelkov splošno do-voljeval, v bodoče pa bodo industrijska podjetja morala dokazati, da se ta poliz-delek tekom predelave tako spremeni, da izgubi svojo prvotno obliko. N. pr. žima ali žica za izdelavo rešet in sit se je uvažala brez carine, v bodoče pa bodo morali naši sitarji plačevati uvozno ca-rino za to sirovino.

Kakor že ugotovljeno, vodi pri tej praksi finančnega ministra stremljenje, da poveča državne dohodke. Pri tem pa finančni minister pozablja na drugo svojo dolžnost, ki je ravno tako važna, to je na dolžnost, da ustvarja predpogoje za pobiljšanje našega dinarja. Z ravnokar omenjeno prakso pa bo do-segel ravno nasprotno. Imamo namreč mnogo industrijskih panog, ki so mogle konkurirati z inozemskimi produkti samo radi tega, ker so uvažale polizdelke brez carine. Ako bodo morale v bodoče pla-čati carino, bodo cene domačih izdelkov poskočile in vsled tega ne bodo več mo-gle onemogočiti uvoza inostranskega bla-ga. Naša trgovinska bilanca se bo po-slabšala, kar bo slabo uplivalo na kurz našega dinarja.

Naša industrija je še premajda in ne more konkurirati z inostransko, ki je že davno odpisala svoje investicije. Ako ho-čemo da bomo imeli čez kakih deset let primerno razvito industrijo, moramo ji ustvariti podlago za razvoj. Eden teh pogojev je tudi oprostitve od uvozne ca-rine za uvoz polizdelkov, ki jih sami ne izdelujemo. Ako dovolimo tak uvoz, je sicer državna blagajna nekoliko prikraj-šana na drugi strani pa profitira v mno-go večji meri splošno narodno gospo-darstvo. Kajti imamo mnogo industri-jskih panog, ki morajo uspevati samo pod pogojem, da ne plačajo carine za polizdelke. Končno je treba upoštevati, da bodo tudi cene, ki jih plača konzum-ent za končni produkt, nižje, ako dobi producent polizdelke brez carine.

NARODNA BANKA SHS.

Stanje 8. februarja 1923.

Aktiva (v milijonih dinarjev; v okle-pajih razlike napram stanju dne 31. ja-nuarja) kovinska podloga 350,4 (+ 2,5), posojila 1547,4 (+ 29,9), državni dolg 4513,1 (+ 0,2), vrednost državnih domen 2138,3 saldo raznih računov 82,5 (+ 23,2) Skupaj 8631,9.

Passive: glavnica 18,7, rezervni fond 4,9, bankovci v obtoku 5303,6 (+ 154,1), razne obveznosti 1166,4 (— 98,4) terjat-ve države za založene domene 2138,3. Skupaj 8631,9.

TRŽNA POROČILA.

Beogradska blagovna borza 16. t. m.: pšenica (78 — 79 kg, 3 odst.) franko Beograd, promptno, 455 — 460; (75 kg 7 odst.) 430 — 435; (67 — 77 kg, 5 — 6 odst.) 440 — 450; (75 kg, 7 odst.) franko Klenak 425 — 430; koruza sušena nova pariteta Beograd, polkasa, promptno, po-nudba 250; beli fižol rešetan, franko Beo-grad, promptno 410 — 425; otrobi, Beo-grad, promptno, brutto za netto, ponudba 185.

Zagrebški žitni trg (15. t. m.). Pos-tavno baška odnosno vojvodinska po-stajala notraljo: pšenica 445 — 462,50, ko-ruza žolta nova 230 — 262,50, bela umet-no posušena 300 — 305, rž 350 — 387,5, ječmen za pivovarne 350 — 375, za krmo 300 — 335, oves 287,50 — 305, fižol pi-sani 425, beli 400, moka pšenična »6« 650 — 687,50, »2« 625 — 662,50, »4« 600 — 637,50, za krmo 225 — 275, otrobi drobni 170 — 200, debeli 225 — 250. Ten-denca mirna.

— V zadržni register sta se vpisali nastopni zadrugi: Hranilnica in posojil-

Vremensko poročilo

Ljubljana, 16. februarja 1923

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	766.0	-5.8	jug. vzh.	jasno	—
Ljubljana	14.	763.5	3.7	ser. zapad	"	—
Ljubljana	21.	762.0	0.2	"	"	—
Zagreb	7.	765.5	-6.0	zapad	megla	—
Beograd	7.	763.3	-5.0	jug. vzh.	"	—
unaj	7.	764.5	-4.0	vzhod	"	—
Praga	7.	763.0	-2.0	jug	oblačno	—
Inomost	7.	763.3	-2.0	brezvetra	"	1.0

V Ljubljani barometer nastan., temper. nižja, Solnce vzhaja ob 7.03, zahaja ob 17.28

Borza dne 16. febr.

Zagreb, devize: Dunaj 0.147 — 0.143, Berlin 0.54 — 0.55, Budimpešta 3.95 — 4.00, Bukarešta 48.50, Milan izplačilo 497.5, ček 490 — 495, London 485 — 486, New-york 104, ček 103 — 103.75, Pariz 627 — 630, Praga 306 — 309.50, Švica 1940, Varšava 0.25 — 0.26. — **Valute:** avstrijske krone 0.143 — 0.1435, češke krone 303 — 305, madžarske 4, levi 67.50, lire 487.50 — 490. — **Effekti:** Ljubljanska kre-ditna 213 — 216, Pražedion 1145 — 1152 Slovenska eskomptna 159, Dubrovniška paroplovna 1325 — 1400, Trboveljska premogokopna 735 — 800.

Beograd, Devize: Dunaj 0.147 - 0.149, Berlin 0.51 — 0.53, Budimpešta 4.05 — 4.15, Bukarešta 49.25 — 49.75, Milan 501 — 502, London 482 — 484, Newyork 104 — 104.50, Pariz 615 — 630, Praga 306 — 312, Sofija 58, Solun 118 — 123, Ze-neva 1920 — 1940.

Dunaj, Devize: Beograd 681 — 683, Berlin 4.05 — 4.15, Budimpešta 26.45 — 26.55, London 333.200 — 333.800, Milan 3411 — 3419, Newyork 71.250 — 71.400, Pariz 4294 — 4306, Praga 2107 — 2113, Varšava 1.65 — 1.75, Curih 13.360 — 13.390. **Valute:** dolarji 71.175 — 71.475, n. marke 4.20 — 4.50, franci 4235 — 4265, lire 3377.50 — 3392.50, dinarji 676 — 680, poljske marke 1.45 — 1.75, leji 329 — 331, švic. franki 13.270 — 13.330, češke krone 2090 — 2100, madž. krone 21.40 — 21.60.

Curih: Berlin 0.03, Newyork 533.25, London 24.97, Pariz 32.25, Milan 25.55, Praga 15.75, Budimpešta 0.20, Bukare-šta 2.47, Beograd 5.1750, Sofija 2.95, Varšava 0.0130, Dunaj 0.007450, avstrijske krone 0.0075.

Praga: Dunaj 4.7750, Berlin 19%, Rim 165, Budimpešta 128.50, Pariz 207.75, London 160%, Newyork 34.30, Curih 645.75, Beograd 34.50, avstrijske krone 4.80, lire 165.75.

Berlin: Dunaj 26.43, Budimpešta 6.95, Milan 91.271, Praga 57.655, Pariz 114.712 London 87.780, Newyork 18.852.75, Cu-rih 360.097, Beograd 18.254.

NARAAČANJE NEMŠKE MARKE.

Dunaj, 16. februarja. s. Padec tujih valut v Berlinu se nadaljuje. Dolar je padel na 18.852, angleški funt na 87.780 mark. V Parizu zasledujejo s pozornostjo dvig nemške marke in sumijo, da se dviga marka vsled prometa onega de-narja, ki je bil določen za reparacijska plačila.

Vsled padca francoskega franka so cene v Parizu znatno poskočile. Pri skladu znaša povišanje že 60 frankov na 100 kg.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Krvavi kardinal“

Zgodovinski roman

Fako da si je Rascasse sploh upal priznati to svojo goljufijo pred nasprotnikom, tekmeccem, Corignanom? Malo se mu ga je bilo bati: Tudi vohuni imajo svojo strokovno čast, in kakor bi si ta dva kaj rada zavila drug drugemu vrat, tako bi se vendar ne bila nikdar izdala, če bi se s tem obenem oškodovali skupni interesi vohunstva...

Ko sta obe steklenici prazni in je Corignan zadnjikrat na svoj način blagoslovil točajko, se oba možakarja odpravila vsaki na svojo stran. »Jutri torej, pievzamete poveljstvo nad stražo pri vratih saintdeniških?« praša Rascassa.

»Da, in vi pri montmartrskih?« odgovori Corignan. »In če boste vi prvi prišli Trencavela, me takoj obvestite, li-ji?«

»To sva si prisegla! Ravno tako pričakujem vašega obvestila, če bo vam sreča milejša! Lahko noč, bo ter domov grem, da se pripravim za jutri!«

»Jaz pa,« pravi Corignan, »odhajam v svoj samostan in bom vso noč molil za dober uspeh!«

»Jutri zjutraj ob svitu hom za zi-

dovjem pri Saint-Lazaire!« si misli na tistem Rascasse.

»Jutri zjutraj ob svitu bom pohajal okrog izvestne hiše, prej ko ti!« si misli Corignan.

»Pistole njegove eminece me nekoliko težijo!« nadaljuje svojo misel prvi.

»In jaz,« razpreda Corignan, »moram spraviti svoje zlato na varno, da mi ga ne vzame samostanski blagajnik, zato pojdem popreje k neki dekli, ki jo hodim izpovedovat... Pojdimo torej, morda je zopet potrebna, da jo izbam iz večnega ognja!«

In tako se odpravita oba lopova, slučajno oba na isti kraj, in se z nosovi butneta drug ob drugega na pragu v beznico, kjer je doma pijaka, jedaja in ljubezen za takšne stvore, kakor sta onadva.

»Hej, ali je takšna priprava za jutrajšnje borbe?«

»Oho, in tako vi molite v svojem samostanu?«

In oba vstopita, zopet spravljena, zopet najdena, zopet složna, z združenimi močmi.

XIX.

Za ozidjem pri Saint-Lazaire.

Past je torej pripravljena. Richelieu jo še izpopolni z ukazom, da se morajo ta dan zapreti vsa druga pariška vrata, razven onih dveh, pri katerih stražita Corignan in Rascasse in prežita na svojo žrtev. Vse te velikanske priprave za enega samega nasprotnika imajo v sebi nekaj groznega...

To je je Trencavel dolgo pripovedoval Mauluysu in Montariolu svoje doživljanje v palači Gviških, in onadva njemu svoja pota med tem; drugi dan pa se Trencavel odpravi, zapusti Pariz skozi montmartrska vrata in odide proti Saint-Laziru za pariškim obzidjem. Njegov konj koraka polagoma, v koraku. Postalo je kmalu poldne. Lepo pomladno solnce greje s sinjega neba in nenavadno veselje širi mladeničeve prsi. Dobri njegov meč pozvanja ob boku in šegeta konja. Od časa do časa seže mladenič zamišljen po meču: To je sredstvo, s katerim si bo še danes priboril prijateljstvo obževane Annais! Vse drugo pride pozneje! Vse drugo! Ljubezen!...

Baš poldne zvoni z bližnjega zvonika, ko se ustavi naš mladenič pred dogovorjenimi vrati. Dospel je točno, kakor ura. Pa tudi Saint-Priac si je bil izbral isti dom za svoj cilj. Hiša leži nedaleč za nekakšnimi tvorničskimi zgradbami, na nizkem gričku. Saint-Priac se je bil odpravil okrog enajste na svojo namišljeno smrtno pot. Pravzaprav je bil pogumen možakar, tudi on. Kajti prav dobro je bil raz-

umel, da gre morda v smrt in da bo morda prejel kakšen sunek z bodalom ali iz zasede strel iz arkebuz, namenjene za kardinala. Jašil je konja in bil oblečen v obleko, v kakršni se je kardinal navadno kazal Parizanom, kadar se je odpravil na kakšno pot. Konj vranec. Obleka z zlatom pretkan vijoličast župan, za čepico vijoličasto pero, visoki žolti škornji, širok rdeč plašč... Zares obleka, kakršna se da od daleko zapaziti...

Od saint-deniških vrat pa do gradiča za Saint-Lazairom je njegova pot bila uprav strašna. Vsaka minuta bi mu mogla prinesiti smrt... In imel je po vrhu nalogo, da jaše v koraku, da ne sme v dir! Saint-Priac se je jedva zadržal, da ne bi sunil konju svojih ostrog v bok. In imel je nalogo, da naj se do opazati od daleka. Pri vsaki vdolbini terena, kjer bi mogel biti kdo skrit, zato Saint-Priac nehoti kar zamiži, da ne bi ničesar videl... Izza vsakega grma, izza vsakega drevesa je nekaj časa pričakoval smrtonosni strel. Ko prispe do gradiča, je ves zelen in ožnolen in mora stisniti zobe, da si opomore, kajti skoraj se ga že loteva omedlevica. Potem se ogleduje, zavzdihne, in nekoliko olajšan konstatira: »Živim... zdrav sem...«

Kako to? Za samostanskim zidom, izza jarka, napolnjenega s kopriva-

mi in zaraščenega z grmičjem, se prikaže nekaj sumljivih obrazov, ki ogledujejo došleca. Za njimi se vidi jo konji... Saint-Priac jo maline v njihovi smeri, oni pa stoje in se ne ganejo.

»Ne zabite na žvižg!« jim reče polglasno, ko prihaja mimo njih, potem pa nadaljuje svojo pot, kakor da jih ni zapazil ali kakor da se ne bri-ga zanje. Oni se zopet umaknejo za svoje grmičje. Saint-Priac se približuje gradiču Chalaisovemu, kajti njegov namen je, da se bo... vkljub drugemu povelju... spustil v bitko, če bo napaden, in da si ne da kar tako potegniti kože z glave, ne da bi se branil. Pri nadaljevanju svoje poti razmišlja:

Sicer bi bila zame velika čast, če bi se pustil kar tako ubiti na mestu njegove eminece, čegar obleko nosim. Toda če se mi posreči, da odnesem pete, bom imel poleg časti še dobiček. Morda je ta Chalais že pripravil dva ali tri... Ene botre, da mu pomorejo, ko pride ura...

In ker je Saint-Priac znal šteti delj ko do pet, se je bil odločil, da postavi proti morebitnim napadalcem Chalaisovim enako številce svojih ljudi. Da bo bolj gotovo, si jih je omislil kar celih deset! Ni bila slaba ta aritmetika!

(Malje prihodnje.)

Zgodovina mučenja

Splošno se misli, da je mučenje specialiteta srednjega veka. Toda to ni točno: mučenje izvira še iz stare Grške, odkoder se je preneslo pozneje v Rim. Mučenje je nastalo kot posledica suženjstva. Sužnji na sodniji niso mogli pričati tako kakor njihovi gospodarji, ker se je smatralo, da so njihove izpovedi vedno lažnjive. Zato so uporabljali bič, da bi se dognala resnica. Tako pravita izokrat in Demosten sledeče: »Najbolje sredstvo, da se izve od sužnjeve resnice, je mučenje.«

V Rimu sužnji in gladiatorji sploh niso mogli poprej pričati pred sodniki, predno niso bili mučeni. Toda njihov gospodar ni bil dolžan, da jih izda sodišču, dokler ni dobil od onega, ki je zahteval njihovo pričevanje, zadostno jamstvo, da mu bo povrnili škodo, ako bi sužnji pri »pričevanju« podlegli mukam, ali pa bili močno poškodovani. Toda sčasoma so pričeli mučenje uvajati tudi za svobodne državljane. Najprej sicer samo za one, o katerih se je sumilo, da hočejo potvoriti resnico, pozneje pa za vse brez razlike, ki so se morali radi kakih stvari zagovarjati pred sodiščem. Slavni Cicero je zato ostro obsodil postopanje Atinlana in Rodiana, ki sta pričela uvajati mučenje tudi za svobodne državljane.

Juristi srednjega veka so kopirali celo rimsko zakonodajo z vsemi njenimi dobrimi in slabimi stranmi in so sprejeli tudi torturo. Njihovo postopanje je v gotovem oziru opravičljivo, kajti v vsaki se neorganizirani državi s primitivno policijo so važni prestopki ostali večnoma ne-kaznovani in so se morali tedaj sodniki posluževati zato mučenja, da so prestrašili druge. Da bi bil vzgled čim učinkovitejši, so seveda gledali, da je bila kazen čim strašnejša. Toda tudi srednji vek je delal izjeme. Ludovik X je bil leta 1315 dovolil, da se nobenega plemiča ne sme mučiti, ako za dejanje, katero je izvršil, ni določena smrtna kazen. Pozneje je spet inkvizicija uvedla mučenje za vse svoje nasprotnike, bodisi plemiče ali ne. Celo otroci niso bili izvzeti. V XIV. stoletju se pripoveduje, da je neko dete priznalo zločin, radi katerega je bil obsodjen njegov oče, šele potem, ko je bilo izvršeno mučenje. Dečku je bilo komaj 9 let. Ali takih nasilnih sredstev se je posluževala samo srednjeveška cerkvena inkvizicija.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutru“ —

VABILO
k rednemu običnemu zboru
osojilnice za Sodražico in okolico
registrirane zbirajo z namenom zavesti v Sodražici
dne 25. februarja 1923, ob 3. uri popoldne
v posejilnici v Sodražici.

Vseporod:

- 1.) Pozdrav.
- 2.) Poročilo načelnika.
- 3.) Poročilo nadzornika.
- 4.) Volitev članov načelnika.
- 5.) Nasveti.

V Sodražici, dne 15. februarja 1923.
250 Načelnstvo.

Svila, čipke

modni nakit!

A. Sinković nasl. R. Sosz
Ljubljana, Mestni trg števil. 19.

Mali oglasi

stanilo do 20 besed 10 Din. 2-4, vsaki dodatni 5 besed 5 Din. — Trgovski oglaševalci: do 20 besed 10 Din. 2-4, vsaki dodatni 5 besed 5 Din. — Plače se zapirajo (Lahko tudi s enost.) Na vprašanje se odgovorja v 24 urah, če je vprašanje prišlo v času od 10. do 12. ure.

Službe
Mesto zdravniškega
tajnika 533

razpisuje župništvo občine Bled. Pogoji je znanje slovenske, srbohrvaščine, francoškega ali angleškega jezika v govoru in pisavi. Redkosti naj stavijo svoje poudbe z zahtevno plačo na župništvo občine Bled.

Absolvent 571
trgovske šole išče primerno službo, najraje v Ljubljani. Nastop takoj ali 1. marca. Poudbe p d „Ljubla moč“ na upravo „Jutra“.

Šteparica 563
v čevlarskem obrtu, zmožna vsakega dela, se sprejme za večje pod etje v industrijskem kraju pod ugodnimi pogoji. Plača po dogovoru. Ilirna in stanovanje v hči. Poudbe pol „N. C. 1304“, poštnek žet Trbovlje 11.

Hotelski sluga, 558
se išče. Vpraša se: Hoč Struka 1, Dalmatinova ul. 15

Pridno, pošteno dekle
(lahko tudi s otrokom) se sprejme takoj ali 1. aprila v malo mesto Slovenije v službo. Zvesti mora mo o kuhari in poljska dela. Starost 30 do 40 let. Plača po dogovoru. Služba je lahko ira na Poudbe pod „Pridna dekla“ na upravo „Jutra“ do 20. februarja. 496

Trgovski sotrudnik
(bivši trgovec), mlad, agilen, išče primerno službo kot posrednika, skladiščen ali potnik p kakem verjem pod jetju. Gre tudi na deželo. Ceniene poudbe pod „Za uca, iv 1923“ na upravni-tru „Jutra“. 579

Prodajalka, 578
dobra moč, izveščana v trgovini mešane stroke in manufakture, išče službo. Poudbe na upravo „Jutra“ pod „Prodajalka 578“.

Kuharica, 586
spretna in samostojna, se išče proti visoki plači. Naslov pove uprava „Jutra“.

Kupim
El. virje 742

in planine kupujem. Poudbe z navedbo cene, znamka, dolžina klavirja ter opis notra je konstrukcije (eli železo ali lesena) na M. Čop, Zagreb, Urazovičeva ulica št. 12/11. nadstr.

Najboljša modna krojačnica
se priporoča za vsa v to stroko sp dajoča dela po najnovešem kroju za predplačanje kakor tudi nove obleke po 175 do 200 Din.
Anton Jaro
Pollanska c. 21, Ljubljana.

Pisalni stroj,
dobro ohranjen, se kupi. Poudbe z navedbo znamke in cene pod „Pisalni stroj“ na upravo „Jutra“. 167

Modeli
stari, dobro ohranjeni, za izdelovanje cementa b i delkov vseh vrst, se kupijo. Poudbe pod „Zdravo Kori“ na upravo „Jutra“. 476

Kupim
20 vagonov lepih bukovih, cepanih, popolnoma suhih bukovih drv, meter dolge, z takojšnjo dolav. Obvezne poudbe na Fr. Drobnič, Laško. 575

Prodam
Damsko kolo, 531
popolnoma v dobrem stanju, se za ceno 1200 Din prodaj. Oglela se lahko pri gospodu Steinbachu v So taju.

Več vagonov
lepog konjskega sena in dva vagona sladkega sena ima nasprodaj Franjo Mastnak 57. Jurij j. ž. 527

Dvokolesa, 26
mali motorji, otroški vozički, silvalni stroji in pnevmatice najceneje. „TRIBUNA“, Ljubljana, Karlovska cesta 4

Pohitvo, 570
Spalnice, jedilnice, kuhinje, poceni naprave. Sre, mera vsakovrstna mizar ka dela. Erman & Arhar, mizarstvo, St. Vid 4 na Ljubljano.

Pianino.
Prodaja se po ugodni ceni dobro ohranjen pianino. Naslov v upravi „Jutra“. 557

Sivalni stroj
se prodaja po ugodni ceni. — J. Štemberger, Dunajska cesta št. 3, II. dvorišče. 571

Stanovanje
Na stanovanje
se sprejmejo takoj tri gospodi no. Naslov v upravi „Jutra“. 572

Stanovanje, 534
Oženjen uradnik z enim otrokom išče stanovanje v Ljubljani, predmestju ali v bližini okolici ob železniški progi. Tism ne poudbe na upravo „Jutra“ pod „St novan, v.“

Stanovanje, 585
obstoječe iz dveh, event. treh sob, kuhinje in prti linami se išče za takoj. Poudbe prosim pol „Takoj 585“ na upravo „Jutra“.

Blago za prevleko divanov in druzeta rohišča v veliki izbiri, dalje različno platno in lute za tapetirka, sedlarje itd. pripo. oca tverha 24/vi

A. & E. Skabernè Ljubljana
Mestni trg 10

Francoška učiteljica
(z najboljšimi priporočili), išče stanovanje in hrano za francosko uro in francosko konverzacijo. Reslji-va ulica 31. pri gosp. Šueller. 582

Prodaj 513
za vsak obrat, zlasti za strojarstvo, pripravno staro tvorilico. Več se pozira pri Karolu Bohu, Trbovlje 1.

Primorel, Korošci, 573
pozor!

Prodaja se hiša, popolnoma v dobrem stanju s pot stanovanji, pralno kuhinjo, k etjo in precej velikim vrtom. Lokal pripraven za trgovino ali olut. Na lepem, prometnem kraju v Staleh pri Mariboru, Ciril in Metodova ulica šte. 4. Cena 125.000 Din. Kupnja se lahko sklene v trgovini G. Julija Fischbach, Mari or, Gospo-ka ulica 5, kjer je na razpolago tudi naslov lastnika.

Stavbena parcela,
1100 m² voika, blizu glavnega kolodvora, ob eni glavnih ulic, se pro is. Naslov v uprvi „Jutra“. 506

Kupi se vila
s prostim stanovanjem in obirnim vrtom ali stavbeno parcelo. Poudbe pod „Vila“ na upravo „Jutra“. 565

Dopisovanje
Intelligenten gospod,
lepe znanjnosti, želi znanja z gospodi no od 20 do 33 let stara, v svrhu ženitve, prednost imajo one, ki govorijo nemško, ker sem trgovec. Neanonimno dopis pod „Tih zakou“ na upravo „Jutra“. 581

Gospodiša 583
blondina s svetlo ru avi krepoleki, z imenom „Paula“ se nujno prsi, da pride v uedelo med 9 do 10. dop. pred Naročni dom. V svrhu uadalnjeja poznanstva „Ta sitni pjerot z dečle.“

Rabim posojtlo
Din 2500 proti visokim obrestim, plačljivo v 6 mesecih. Poudbe pod „Posojtlo 250“ na upravo „Jutra“. 559

Včasje posojtlo 581
se išče na prvo mesto vknjižbe na novo hi-o. Vsdružno-čno. Poudbe pol „Varnost 1923“ na upravo „Jutra“.

Prvovrstnega psa (Dobermana)

z rodovnikom (Stammbaum), čiste, črne barve, iščem za plemo, za mesec marc. — Poudbe: Starost, visokost in celo ime. Bergmann ml., mag. ph., Novo mesto. 249

Perje od perutnic
kokošje in purjo
po 24 K kilogram nudi
E. Vajda, Čakovca. 222

Stare kovine
(baker, m-čenina, aluminij itd.) kupuje po najvišjih cenah v vsaki množini železniška tvrdka 152
Greznik & Fritsch, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1.

Naročate in šlite
LJUBLJANSKI ZVON
mesečnik za kulturo in prosveto, ki prinaša povesi, pesmi in članke naših najboljših pesnikov in pisateljev. Prva številka novega letnika je izšla v novi opremi z najraznovrstnejšo vsebino.
Naročnina znaša 90 Din.
Naroča se pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Parna žaga
FRAN RAVNIKAR
mestni tesarski mojster 130
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupi po najvišjih dnevnih cenah razno vrsto okrogli les, kakor tudi celo gozdne parcele.

Štefanija Polak, roj. Piro, naznanja v svojem imenu svojih otrok Štefice in Bre tice tužno vest, da je njen iskreno ljubljani soprog, odnosno oče, brat, stric in svak, gospod
Josip Polak
kr poštni kontrolor
v četrtki dne 15. t. m. ob 7. uri zvečer po dolgi in mučni bolezn, previdn s tolažili sv. vere, v 33. letu svoje starosti, m rno v Gospodu zaspal.
Pogreb predragega pokojnika bo v soboto ob pol 5. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 16. februarja 1923.
251 Žalujoči rodbini: Polak-Dolničar.